

Niels-Jørgen Kaj Petersen
Bue Skammelsen

Bo- og gave- afgift

2015

|||| KARNOV
GROUP

Niels-Jørgen Kaj Petersen og Bue Skammelsen
Bo- og gaveafgift
5. udgave / 1. oplag
© Karnov Group Denmark A/S, København 2015

ISBN 978-87-619-3706-3

Omslag: Sisterbrandt, København
Sats og tryk: Rosendahls a/s

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Håndbogen er udarbejdet med det formål at give en fremstilling af boafgiftslovens regler, der kan anvendes af specialister og praktikere.

Indtil 1. januar 1995 fremgik afgiftsreglerne af arve- og gaveafgiftsloven, der er beskrevet i Arve- og gaveafgift, 1. udgave, 1991. Overgangsbestemmelserne i perioden 1. januar til 30. juni 1995 fremgår af Tillæg til Arve- og gaveafgift, 1. udgave. Boafgiftsloven trådte i kraft den 1. juli 1995. Reglerne er angivet i bogens 2. udgave, ændringerne af boafgiftsloven pr. 1. januar 1997 er beskrevet i bogens 3. og 4. udgaver.

De senere ændringer af boafgiftsloven og ny retspraksis har gjort det nødvendigt med denne 5. udgave. Ud over en beskrivelse af boafgiftslovens bestemmelser indeholder bogen en gennemgang af den tidligere og nuværende domspraksis og den gældende administrative praksis.

Forrest i bogen er der en indholdsfortegnelse, der suppleres bagest i bogen med et lovregister, et register over domme og afgørelser samt et stikordsregister.

Vi skrev bogens 4. udgave i fællesskab med medvirken af Philip Noes.

Ved revision af denne bogens 5. udgave har vi opdelt arbejdet således mellem os: Philip Noes har i betydelig grad medvirket ved revisionen af alle kapitler med at finde praksis og indarbejde ændringerne til denne udgave og selv revideret kapitlerne 2.1.2.1.4, 5.3.3.2-5.3.3.4 og kapitel 8 med undtagelse af kapitel 8.7. Bue Skammelsen har revideret kapitlerne 2, med undtagelse af 2.1.2.1.4, 5, 6.2-6.2.7 og 7, og Niels-Jørgen Kaj Petersen har revideret kapitlerne 1, 3, 4, 6.0-6.1, 6.3-6.4.4, 8.7, 9.0-9.1, 10 og 11.

For en helt uundværlig hjælp ved hele revisionen af bogen takker vi chefkonsulent, cand. jur. Philip Noes, SKAT.

Bortset fra enkelte undtagelser er der ikke medtaget materiale fremkommet efter den 1. januar 2015.

Niels-Jørgen Kaj Petersen

Bue Skammelsen

Indhold

Forord	5
 <i>Kapitel 1</i>	
Historisk oversigt	19
1.1. Tiden før arveafgiftsloven af 27. maj 1908	19
1.2. Lov nr. 136 af den 27. maj 1908 med senere ændringer	20
1.3. Lov nr. 147 af 10. april 1922 med senere ændringer	21
1.3.1. Senere væsentlige lovændringer	21
1.4. Lov nr. 426 af den 14. juni 1995 om afgift af dødsboer og gaver	24
1.4.1. Senere ændringer	24
1.4.1.1. Lov nr. 1222 af den 27. december 1996 (Dødsboskatteloven, konsekvenser)	24
1.4.1.2. Lov nr. 976 af den 17. december 1997 (Ægtefællers fordeling af resultat)	25
1.4.1.3. Lov nr. 1098 af den 29. december 1997 (Ændret klagestruktur m.v.)	25
1.4.1.4. Lov nr. 277 af den 13. maj 1998 (Ansættelse, rentenedsættelse m.v.)	25
1.4.1.5. Lov nr. 910 af den 16. december 1998 (Skattesatsen for selskaber m.v.)	25
1.4.1.6. Lov nr. 143 af den 17. marts 1999 (Pensionsordninger)	26
1.4.1.7. Lov nr. 166 af den 24. marts 1999 (Beskatning ved død m.v.)	26
1.4.1.8. Lov nr. 383 af den 2. juni 1999 (Ophævelse af afgift på livsforsikringer)	26
1.4.1.9. Lov nr. 386 af den 2. juni 1999 (Lempelse af beskatning)	26
1.4.1.10. Lov nr. 946 af den 20. december 1999 (Bundfradrag – ydelser sociale fonde)	27
1.4.1.11. Lov nr. 956 af den 20. december 1999 (Variabel forrentning m.v.)	28

1.4.1.12. Lov nr. 958 af den 20. december 1999 (Justering af pinse-pakken m.m.)	28
1.4.1.13. Lov nr. 105 af den 14. februar 2000 (Dobbelt bundgrænse til ægtefæller)	28
1.4.1.14. Lov nr. 165 af den 15. marts 2000 (Konsekvenser af opkrævningsloven)	28
1.4.1.15. Lov nr. 1029 af den 22. november 2000 (Afskaffelse af hæftestraf m.v.)	29
1.4.1.16. Lov nr. 1279 af den 20. december 2000 (Nedsættelse af selskabsskatten)	29
1.4.1.17. Lov nr. 458 af den 9. juni 2004 (Ændring af forskellige skatte- og afgiftslove)	29
1.4.1.18. Lov nr. 426 i 2005 (Ændring af bal § 13 a, stk. 4, 3. pkt. og § 13 a, stk. 5)	29
1.4.1.19. Lov nr. 428 i 2005 (Ved loven gennemførtes en række konsekvensændringer i skatte- og afgifts- lovgivningen som følge af strukturreformen)	29
1.4.1.20. Lov nr. 1414 i 2005 (Ændring som en konsekvens af den nye aktieavancebeskatningslov)	30
1.4.1.21. Lov nr. 406 i 2006 (Ændring af vurderingslovens § 33)	30
1.4.1.22. Lov nr. 538 i 2006 (Gennemførelse af politi- og domstolsreformen)	30
1.4.1.23. Lov nr. 516 i 2007 (Konsekvensændringer som følge af den nye arvelov)	30
1.4.1.24. Lov nr. 540 i 2007 (Ændringer som følge af conse- kvensændringer af aktieindkomstbeskatningen og virksomhedsskatteprocenten)	30
1.4.1.25. Lov nr. 521 i 2008 (Spørgsmål om tidspunktet for et dødsbos skattepligt)	31
1.4.1.26. Lov nr. 1336 i 2008 (Inddrivelse af gæld til det offentlige)	31
1.4.1.27. Lov nr. 1344 i 2009 (Regeringens indsats mod forskellige former for skatte- og afgiftssnyd)	31
1.4.1.28. Lov nr. 221 i 2011 (Ændring af betegnelserne længstlevende til efterlevende)	31
1.4.1.29. Lov nr. 1354 i 2012 (Ændringer i reglerne om ind- sigelse i relation til værdiansættelser af gaver og reglerne om indsigelse af gaveanmeldelse m.m.)	31

1.4.1.30. Lov nr. 792 i 2013 (Ændring af reglerne for passivposter, henstand og afdragsordninger samt rentesatser)	32
1.4.2. Beløbsgrænser 1. juli 1995-2015	32
1.5. Bogens systematik	33
1.6. Særligt om SKAT	33
1.7. Forkortelser	33

Kapitel 2

Forudsætningerne for at kræve bo- eller gaveafgift	34
2.1. Boafgift	34
2.1.1. Arvelader med hjemting i Danmark	34
2.1.1.1. Diplomater	35
2.1.1.2. Ansatte ved Den Europæiske Union	35
2.1.1.3. Færøerne og Grønland	36
2.1.1.4. Den længst længstlevende ægtefælle	36
2.1.2. Arveladeren havde ikke hjemting i Danmark	37
2.1.2.1. Afgiftspligt på grund af visse aktiver her i landet	37
2.1.2.1.1. Arv fra udenlandske trusts	37
2.1.2.1.2. Fast ejendom	42
2.1.2.1.3. Tilbehør	43
2.1.2.1.4. Formue tilknyttet et fast driftssted	43
2.1.2.1.4.1. Fast driftssted	43
2.1.2.1.4.1.1. Bygge- og anlæg	45
2.1.2.1.4.1.2. Landbrug og skovbrug	45
2.1.2.1.4.1.3. Afgiftspligtens omfang	45
2.1.2.1.5. Særligt om afgiftsberegningen og værdiansættelsen	45
2.1.2.2. Skifte i henhold til dsl § 2, stk. 2	45
2.1.3. Dødsformodning	47
2.1.4. Fideikommissarisk substitution	48
2.1.5. Arvingens forhold	48
2.2. Gaveafgift	49
2.2.1. Formodningsregler	50
2.2.2. Arveforskud m.v.	51

Kapitel 3

Tidspunktet for afgiftspligtens indtræden	52
3.1. Boafgift	52
3.1.1. Dødsformodning	53

4.1.2. Fideikommissarisk substitution m.v.	54
4.1.3. Suspensivt betingede erhvervelser	54
4.1.4. Ukiftet bo	55
4.1.4.1. Mellemdøde børn	58
4.1.5. Gaveafgift	58
4.1.5.1. Suspensive betingelser	58
4.1.5.2. Resolutive betingelser	58

Kapitel 4

Afgiftspligtens bortfald	59
4.1. Resolutive og suspensive betingelser for en arving	59
4.1.1. Suspensive betingelser	59
4.1.2. Resolutive betingelser	59
4.1.2. Resolutive og suspensive betingelser for en gavemodtager	60
4.1.2.1. Suspensive betingelser	60
4.1.2.2. Resolutive betingelser	60

Kapitel 5

Afgiftspligtens omfang	62
5.1. De boafgiftspligtige erhvervelser	62
5.1.1. Arv	62
5.1.1.1. Boets aktiver og passiver	63
5.1.1.1.1. Begravelsesomkostninger m.v.	64
5.1.1.1.2. Bobehandlingsomkostninger	65
5.1.1.1.3. Arveladerens gældsforpligtelser over for ægtefælle og livsarvinger	68
5.1.1.1.4. Dødsgaver	73
5.1.1.1.5. Passivposter	73
5.1.1.1.5.1. Skattepligt	73
5.1.1.1.5.2. Succession	74
5.1.1.1.5.3. Passivposter ved arveudlæg	75
5.1.1.1.5.3.1. Passivposternes retsvirkninger	75
5.1.1.1.5.3.2. Passivposternes beregning	77
5.1.1.1.5.3.3. Særlige regler	78
5.1.1.1.5.4. Passivposter ved gaveoverdragelse	78
5.1.1.1.5.5. Beregning	80
5.1.1.1.5.5.1. Husdyrbesætninger	80
5.1.1.2. Boets lodtagere	80
5.1.1.2.1. Testamentariske dispositioner	81

5.1.1.2.2. Arveafkald	82
5.1.1.2.2.1. Arveafkald vedrørende falden arv	82
5.1.1.2.2.1.1. Vederlag for arveafkald	86
5.1.1.2.2.2. Arvefors kud	88
5.1.1.3. Afgiftsfri erhvervelser	88
5.1.1.3.1. Arv til ægtefællen	88
5.1.1.3.1.1. Registrerede partnere	89
5.1.1.3.2. Arv og legater, der tilfalder offentlige institutioner m.v. med et almenvelgørende eller almennyttigt formål	89
5.1.1.3.3. Brugs- og indtægtsnydelser	89
5.1.2. Afgiftspligten begrænset til en del af boet	91
5.1.3. Udbetalinger fra forsikringsselskaber	92
5.1.3.1. Hovedreglen	92
5.1.3.2. Undtagelser	92
5.1.3.2.1. Udbetalinger fra ATP og visse ulykkesforsikringer	93
5.1.3.2.1.1. Arbejdsmarkedets Tillægspension	93
5.1.3.2.1.2. Ulykkesforsikringer	93
5.1.3.2.2. Udbetalinger til den længstlevende ægtefælle ..	95
5.1.3.2.3. Forsikringsbeløb, som en begunstiget selv har betalt præmien for	96
5.1.3.2.4. Besættelsestidens ofre	96
5.1.3.3. Fradrag i den afgiftspligtige værdi	97
5.1.3.3.1. Fradrag for afdødes gæld m.v.	99
5.1.3.3.1.1. Gældsvedgælsesboer	99
5.1.3.3.1.2. Gældsfragælsesboer	100
5.1.3.3.1.3. Boudlæg	100
5.1.4. Omgåelse	100
5.2. Gaveafgiftspligtige gaver	100
5.2.1. De afgiftsfri gaver	101
5.2.1.1. Gaver mellem ægtefæller	101
5.2.1.2. Afgiftsfri beløbsgrænser	101
5.2.1.3. Underhold i yderens hjem	103
5.2.1.4. Gaveafgift betalt af gavegiver	103
5.2.2. De afgiftspligtige gaver	104
5.2.2.1. Forsikringer	104
5.2.2.2. Rentenydelsesrettigheder og livrenter	104
5.2.2.3. Gaver i form af kapital	104
5.2.2.4. Omgåelse	107

5.3.3.1.1. Tilflytningsskatter	109
5.3.3.1.2. Værdiansættelse	109
5.3.3.1.3. Indpunktet	110
5.3.3.1.4. Boafgiftspligtige erhvervelser	110
5.3.3.1.4.1. Arv	110
5.3.3.1.4.2. Udbetalinger fra forsikringsselskaber	110
5.3.3.1.4.3. Andre forsikringer	111
5.3.3.1.4.4. Arv bestående i fast ejendom m.v., når arveladeren ikke havde hjemting i Danmark	111
5.3.3.1.4.5. Dødsgaver	111
5.3.3.1.4.6. Succession i fideikommiser og erhvervelse af familielegater og familiestiftelser	111
5.3.3.1.4.7. Andre tilfælde	112
5.3.3.1.5. Gaveafgiftspligtige erhvervelser	112
5.3.3.2. Fremgangsmåden	112
5.3.3.2.1. Boafgiftspligtige erhvervelser	112
5.3.3.2.2. Gaveafgiftspligtige erhvervelser	114
5.3.3.3. De enkelte aktiver og passiver	115
5.3.3.3.1. Fast ejendom	115
5.3.3.3.1.1. Salg i fri handel	115
5.3.3.3.1.2. Salg eller udlæg til arving eller gavemodtager	116
5.3.3.3.1.2.1. Salg	116
5.3.3.3.1.2.2. Arveudlæg eller overdragelse ved gave	116
5.3.3.3.1.2.2.1. Beregning af overdragelsessum	116
5.3.3.3.1.2.2.2. Beregning af ejendommens værdi	117
5.3.3.3.1.2.2.2.1. Særlige situationer	121
5.3.3.3.2. Børsnoterede aktier og obligationer	122
5.3.3.3.3. Unoterede aktier	122
5.3.3.3.3.1. 1982-cirkulæret	123
5.3.3.3.3.1.1. Ændringer til 1982-cirkulæret	127
5.3.3.3.3.2. Værdiansættelse i henhold til TSS-cirkulære nr. 2000-09	127
5.3.3.3.3.3. Anvendelse af 1982-cirkulæret henholdsvis 2000-cirkulæret	129
5.3.3.3.4. Unoterede, konvertible obligationer	131
5.3.3.3.5. Private pantebreve og gældsbreve	132
5.3.3.3.6. Landbrugsbesætninger og avl	133
5.3.3.3.7. Maskiner, inventar og driftsmidler	133
5.3.3.3.8. Varelagre	134
5.3.3.3.9. Løsøre i øvrigt	134

5.3.3.10. Forfatter- og kunstnerrettigheder samt andre ophavsrettigheder	134
5.3.3.11. Boligret	134
5.3.3.12. Goodwill	134
5.3.3.13. Beregning af en interessents indestående i et interessentskab	135
5.3.3.14. Familiefideikommiser	135

Kapitel 6

Afgifternes beregning	136
6.1. Hovedlinier ved afgifternes beregning	136
6.2. De enkelte regler	137
6.2.1. Ingen nedrundings- eller afrundingsregler	137
6.2.2. Bundfradrag	137
6.2.2.1. Livsforsikringssummer	138
6.2.2.2. Brugs- og indtægtsnydelser	138
6.2.2.3. Faste ejendomme med videre	139
6.2.2.4. En del af arven udredes fri for afgift	139
6.2.2.5. Uskiftet bo	139
6.2.2.6. Fællesbo og særeje	141
6.2.3. Boafgift af forsikringssummer	142
6.2.4. Små boer	144
6.2.5. Fysiske personer	144
6.2.5.1. Ægtefæller	144
6.2.5.1.1. Registrerede partnere	145
6.2.5.1.2. Afdødes nærmeste pårørende	145
6.2.5.1.2.1. Afkom	146
6.2.5.1.2.1.1. Særligt om adoptivforhold	148
6.2.5.1.2.2. Stedbørn	149
6.2.5.1.2.3. Plejebørn	151
6.2.5.1.2.4. Arveladerens barns eller stedbarns ikke fraseparerede ægtefælle	153
6.2.5.1.2.5. Samlevende med arveladeren	154
6.2.5.1.2.5.1. Fælles barn med afdøde	158
6.2.5.1.2.6. Forældre	159
6.2.5.3. Tillægsboafgift	159
6.2.5.3.1. Arv til staten	160
6.2.5.3.2. Boafgiftsfritagelse for institutioner og legater m.v.	160
6.2.5.3.2.1. Statens institutioner	162

Kapitel 5	
Ophævsning af bo- og gaveafgift	198
1. De enkelte ansvarlige for afgifterne	198
1.1. Boafgift	198
1.1.1. Afgift af dødsboer	198
1.1.2. Afgift af fast ejendom m.v. her i landet	199
1.1.3. Udbetaling af arv fra et uskiftet bo uden et egentligt skifte	199
1.1.4. Succession i fideikommiser	199
1.1.5. Forsikringssummer	200
1.2. Gaveafgift	200
2. Hæftelsesregler	200
2.1. Boafgift	200
2.1.1. Bobestyrerboer	201
2.1.2. Privat skiftede boer	201
2.1.2.1. Regler om sikkerhedsstillelse	202
2.1.3. Erhvervelser, der ikke indgår i skifte her i landet	203
2.2. Gaveafgift	204
3. Refusion af afgifter	204
4. Afgifternes betaling	205
4.1. Betalingsfrist	205
5. Tvangsinddrivelse	205
5.1. Udlæg	205
5.1.1. Boafgift	205
5.1.2. Gaveafgift	206
5.2. Lønindeholdelse	206
5.2.1. Boafgift	206
5.3. Særlig regel	207
6. Henstands- og afdragsordninger	208
6.1. Boafgift	208
6.1.1. Afgift af fast ejendom eller erhvervsvirksomheder	208
6.1.1.1. Skov	210
6.1.1.2. Løbende pensionsydelse	210
6.1.2. Gaveafgift	210
6.2. Arvhenstand for længstlevende ægtefælle	211
8. Tilbagebetaling	212
8.1. Boafgift – tilbagebetaling i henhold til boafgiftsbekendtgørelsen	212

Kapitel 9	
Myndighederne og disses kompetence	213
1. Boafgift	213
1.1. Offentligt skiftede boer	213
1.1.1. Skiftede boer, behandlede af skifteretten eller bobestyrer	213
1.1.1.1. Klageadgang	214
1.1.1.2. Bobestyrerboer	215
1.2. SKAT	215
1.2.1. Klageadgang	216
2. Gaveafgift	216
2.1. SKAT	216
3. Bindende svar	217
 Kapitel 10	
Straf	218
 Kapitel 11	
Ikrafttrædelses- og overgangsregler	221
1. Boafgift	223
1.1. Hovedreglen	223
1.1.1. Uskiftet bo	223
1.1.1.2. § 14 A-udsættelse	224
1.1.1.3. Udbetalinger fra uskiftet bo uden skifte	224
1.1.2. Undtagelser	224
1.1.2.1. Kapitalarv og rentenydelsesrettigheder	224
1.1.2.2. Arveforskud	225
1.1.2.3. Suspensivt betingede erhvervelser	226
2. Gaveafgift	227
2.1. Hovedreglen	227
2.2. Undtagelser	227
2.2.1. § 5 b-gaver	227
 Litteraturliste	229
Internetadresser	233
Lovregister	234
Paragrafoversigt	237
Afgørelser	241
Stikordsregister	244

Denne håndbog er udarbejdet med det formål at give en fremstilling af boafgiftslovens regler. Efter et historisk afsnit beskriver bogen tidspunktet for afgiftspligtens indtræden, dennes omfang og afgiftens beregning, betaling og opkrævning, ligesom de kompetente myndigheder er beskrevet.

Niels-Jørgen Kaj Petersen er byretsdommer og formand for taksationskommissionen i Esbjerg og for Den Dansk-Tyske Grænsevandløbskommission.

Cand. jur. et theol. Bue Skammelsen var i en årrække i (nu) SKAT beskæftiget med sager om arve-, bo- og gaveafgift. Han er advokat (L) (beskikkelsen er deponeret). Bue Skammelsen er nu koordinator i SKAT vedrørende sager om erstatningsansvar i anledning af fagfejl.

Philip Noes er cand. jur. Han er chefkonsulent i SKAT.

